

Näsums kyrka

56.1704, 14.4961

Kyrkan i Skånska Näsüm, som ligger bara någon halvmil från gränsen till Blekinge invigdes 1870 men har haft minst två föregångare.

Den första kända kyrkan i Näsüm på nuvarande plats byggdes troligen av ärkebiskop Andreas Sunesson, som på 1220-talet bodde på Ivö. Han hade som hjälp munkar från Bäckaskog som även verkade som predikoutövare i socknarna runt Ivösjön. Men enligt traditionen hade den medeltida kyrkan en föregångare i Gudahagen, en knapp kilometer sydväst om kyrkan.

En sägen berättar att där låg en gång Näsüms första kyrka, och den sank ängsmarken nedanför brukar kallas för Kyrkekorran - alltså kyrkekärret. Enligt sägnen var kärret en gång en liten sjö. En svartsjuk riddare tände på kyrkan sedan hans otrogna hustru och hennes älskare sökt skydd där. Då kyrkan brändes ner försvann den ena klockan i sjön. Klockan blev förstas uppfiskad. Vid en arkeologisk undersökning platsen i början av 1970-talet påträffades gravar från både järnåldern och medeltiden, vilket kan tyda på att en kyrka verkligen legat här. Några byggnadsrester har man dock inte funnit.

I mitten av 1700-talet fick föregångaren till dagens kyrka ett klocktorn där man hängde upp en liten klocka, som alltså enligt sägnen kommer från den tidigaste kyrkan. Denna klocka hänger nu i tornet tillsammans med en större klockan från 1700-talet.

I slutet av 1700-talet hade den gamla medeltida kyrkan tjänat ut, eftersom den bland annat var för liten för den växande församlingen. Men den nya kyrkan som då byggdes var förmodligen uppförd i hast, och blev troligen inte särskilt stabil. Kyrkan fick därför byggas om. I mitten av 1800-talet fördes diskussioner om restaurering, men då det jämfördes med nybyggnation visade det sig att kostnaden skulle bli detsamma och kyrkoråd och kyrkostämman beslöt sig för att bygga nytt.

Näsüms nuvarande kyrka som invigdes 1870, ritades av slottsintendenten och arkitekten Johan Erik Söderlund. Men när kyrkan invigdes var den inte helt färdigbyggd. Det dröjde ytterligare ett år, till 1871 innan den var fullständigt färdig.

Man tog till ordentliga mått då kyrkan planerades och byggdes. Cirka 1000 sittplatser fanns i kyrkan i början men vid en genomgripande restaurering i början av 1960-talet gjordes en omdisponering av kyrkorummet och en del bänkrader togs bort. Idag rymmer kyrkan cirka 500 sittplatser. Restaureringen av kyrkans interiör skedde under ledning av kyrkoherde Helge Linde, och tack vare hans konservativa syn på hur ett kyrkorum ska se ut förändrades inte allt för mycket.

Från början var det tänkt att korväggen skulle muras i sten och putsas med bruk för att sedan få en fresko-målning. Man fick dock överge denna idé sedan förslaget avstyrktes av Byggnadsstyrelsen.

Istället tillkom en ny altarpupsats med altartavla, som funnits deponerad på Nationalmuseum i Stockholm, och som ägdes av en konsthandlande som annonserade ut den till salu i veckotidningen "Vår kyrka".

Motivet på talvan som målades av den estnische konstnären Johann Köler, är Kristus på korset, med de knäböjande Mariorna nedanför vid korsets fot. Johann Köler som kallas Estlands nationalmålare var född i Rysslands dåvarande huvudstad Sankt Petersburg, och altartavlan var ursprungligen uppsatt i svenska kyrkan i just Sankt Petersburg.

Dopfunten av trä skänktes till kyrkan 1681 och ersatte då den medeltida dopfunten. Paret Jens Sorbonius och hustrun Magdalena Larsdotter hade också sju år tidigare även skänkt dopfatet av mässing.

I koret står ett skåp som föreställer uppgången till den gamla kyrkans tidigare predikstol från 1600-talet. Skåpet var ända fram till början av 1960-talet placerad i sakristian.

Ett musikemblem som hänger på norra väggen vid ingången till kyrkorummet är tillverkat och skänkt 1871 av dåvarande kantorn A G Svensson.

I vapenhuset finns den så kallade "grekiska lampan" från 1700-talet, som är en av två likadana lampor som hängt i den föregående kyrkan.

1888 fick kyrkan en orgel byggd av A Österdahl i Örebro.

Källor:

Webb: Bromölla pastorat.

Webb: Riksantikvarieämbetets bebyggelseregister.

Dokument: "Vår första kyrka". Bromölla pastorat, Författare okänd.

Bok: "50 kyrkor i nordöstra Skåne". Regionmuseet Kristianstad. ISBN 978-91-977127-7-4